

Enquete doorbehandelen patiënten
Medisch Contact, april 2012

De enquête is uitgezet onder de 1589 deelnemers aan het KNMG-ledenpanel, met uitzondering van sociaal geneeskundigen, studenten en gepensioneerden.

	n	%
Uitgezette enquêtes	1589	100 %
Respondenten	726	46 %

Vraag 1. Heeft u wel eens voor de keuze gestaan of u een patiënt tegen het einde van diens leven al dan niet zou doorbehandelen?

Met doorbehandelen bedoelen we het voorzetten of initiëren van een medische behandeling, *niet* zijnde palliatieve zorg (n = 726)

	n	%
Ja	596	82
Nee (door naar 4)	130	18

Vraag 2. Hieronder staan enkele stellingen over al dan niet doorbehandelen van een patiënt in de laatste fase van diens leven. Wilt u aangeven hoe u daar over denkt?

Met doorbehandelen bedoelen we het voorzetten of initiëren van een medische behandeling, *niet* zijnde palliatieve zorg

Ik vind het moeilijker om een behandeling te stoppen dan te beginnen (n = 596)

	n	%
altijd	11	2
vaak	159	27
soms	336	56
nooit	82	14
weet niet	8	1

De mening van de patiënt bepaalt uiteindelijk of ik al dan niet doorbehandel (n = 596)

	n	%
altijd	114	19
vaak	314	53
soms	159	27
nooit	7	1
weet niet	2	-

Bij de afweging om al dan niet te behandelen spelen voor mij de kosten een rol (n = 596)

	n	%
altijd	3	1
vaak	15	3
soms	206	35
nooit	361	61
weet niet	11	2

Ik ben bang de patiënt teleur te stellen door diens hoop op langer leven teniet te doen (n = 596)

	n	%
altijd	3	1
vaak	26	4
soms	373	63
nooit	188	32
weet niet	6	1

De mening van de familie bepaalt uiteindelijk of ik doorbehandel of niet (n = 596)

	n	%
altijd	4	1
vaak	62	10
soms	404	68
nooit	116	20
weet niet	10	2

Het is een reële optie om patiënten aan het einde van het leven niet meer te behandelen (n = 596)

	n	%
altijd	91	15
vaak	380	64
soms	119	20
nooit	5	1
weet niet	1	-

Als ik moet zeggen dat ik geen curatieve opties meer heb, heb ik het gevoel als arts te falen (n = 596)

	n	%
altijd	2	-
vaak	13	2
soms	230	39

nooit	348	58
weet niet	3	1

Ik vind het moeilijk om met een patiënt over het naderend levenseinde te praten (n = 596)

	n	%
altijd	5	1
vaak	27	5
soms	383	64
nooit	180	30
weet niet	1	-

Vraag 3. Ik stel een patiënt in de laatste fase van diens leven alleen voor om een behandeling te beginnen of te continueren als deze naar mijn inschatting resulteert in een extra levensverlenging van minstens: (n = 596)

- een jaar	8	1
- een half jaar	46	8
- drie maanden	69	12
- een maand	19	3
- veertien dagen	7	1
- een week	8	1
- enkele dagen	3	1
- anders, namelijk	130	22
- de geschatte levensverwachting speelt geen rol in wat ik voorstel		
	306	51

Vraag 4. Hieronder staan enkele algemene stellingen over het handelen van artsen als patiënten in de laatste fase van hun leven verkeren. Bent u het daarmee eens?

Dokters moeten vaker iets zeggen als: 'Ik kan u wel behandelen, maar ik doe het niet' (n = 726)

	n	%
zeer eens	30	4
eens	247	34
oneens	288	40
zeer oneens	70	10
weet niet	91	13

Een arts moet pas met een patiënt praten over het naderend levenseinde als deze er zelf om vraagt (n = 726)

	n	%
zeer eens	14	2
eens	20	3
oneens	445	61
zeer oneens	235	32
weet niet	12	2

Artsen behandelen patiënten in de laatste levensfase langer door dan wenselijk is (afgezien van palliatieve behandeling) (n = 726)

	n	%
zeer eens	53	7
eens	401	55
oneens	149	21
zeer oneens	5	1
weet niet	118	16

Artsen wachten te lang om met patiënten te praten over het naderende levenseinde (n = 726)

	n	%
zeer eens	67	9
eens	421	58
oneens	131	18
zeer oneens	10	1
weet niet	97	13

In de laatste fase van het leven is intensieve medische zorg vaak strijdig met het welzijn van patiënten (n = 726)

	n	%
zeer eens	82	11
eens	369	51
oneens	199	27
zeer oneens	32	4
weet niet	44	6

Als diagnostisch onderzoek geen consequenties meer heeft, moet je de patiënt er niet mee belasten (n = 726)

	n	%
zeer eens	339	47

eens	342	47
oneens	37	5
zeer oneens	2	-
weet niet	6	1

Praten over het levenseinde gaat niet samen met een gesprek over curatieve opties (n = 726)

	n	%
zeer eens	8	1
eens	70	10
oneens	449	62
zeer oneens	182	25
weet niet	17	2

Vraag 5. Als patiënten tegen het einde van hun leven te lang worden behandeld, wat is volgens u daarvan dan meestal de reden?

Met doorbehandelen bedoelen we het voorzetten of initiëren van een medische behandeling, *niet* zijnde palliatieve zorg (n = 726)

(Maximaal drie antwoorden waren mogelijk)

	n	%
- De patiënt heeft te hoge verwachtingen van de behandeling	369	51
- De overdracht tussen huisarts en huisartsenpost is onvolledig	32	4
- De arts of het ziekenhuis hebben financieel belang bij doorbehandelen	15	2
- De patiënt legt zich er niet bij neer dat hij zal sterven	326	45
- De arts schat het succes van de behandeling te optimistisch in	224	31
- De overdracht tussen eerste en tweede lijn is onvolledig	102	14
- De arts heeft nagelaten om tijdig een gesprek over het levenseinde te beginnen	255	35
- De familie wil dat de arts alles doet om het leven te rekken	336	46
- De arts staat in de 'behandelmodus', zoals hem is geleerd	385	53
- Anders, namelijk	57	8